

**College van Gedeputeerde Staten
Statenvoorstel**

DATUM	28-5-2020	NUMMER PS	PS2020RGW08
DOMEIN	LLO	COMMISSIE	Ruimte, Groen en Water
STELLER	S.M.H. Meijs	DOORKIESNUMMER	06-40881417
DOCUMENTNUMMER	820C3A03	PORTEFEUILLEHOUDER	Bruins Slot

Titel : Programma Klimaatadaptatie 2020 - 2023

Inhoudsopgave

Besluit pag. 5

Toelichting pag. 6

Bijlage(n): Programma Klimaatadaptatie 2020 - 2023

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

Hierbij ontvangt u ter vaststelling het Programma Klimaatadaptatie 2020 – 2023. Dit programma is een adaptief programma dat in samenhang moet worden gezien met de activiteiten van met name gemeenten en waterschappen en de uitwerking bevat van de bijdrage die de provincie de komende jaren levert aan de doelstelling om in 2050 te komen tot een klimaatbestendige provincie. Hiermee geeft het invulling aan de ambitie in het Coalitieakkoord 'Nieuwe Energie voor Utrecht' en de ontwerp Provinciale Omgevingsvisie. Daarnaast draagt het bij aan de afspraken en nationale doelstellingen van het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie, het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie en de Nationale klimaatadaptatiestrategie. Het programma schetst op hoofdlijnen de aanpak voor deze bestuursperiode. De besluitvorming over het benodigde (uitvoerings)budget van € 4 miljoen is voorzien bij de behandeling van de komende Kaderbrief. Het voorliggende programma dient daarbij als onderbouwing.

Voorgeschiedenis

In het kader van het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie is op 20 november 2018 door het Rijk, IPO, Unie van Waterschappen (UvW) en VNG het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie ondertekend als benadrukking van de gezamenlijke aanpak van klimaatadaptatie. In het coalitieakkoord is opgenomen dat een ambitieus programma klimaatadaptatie opgesteld zal worden. Daarmee kan ook invulling gegeven worden aan de afspraken uit het bestuursakkoord. In september 2019 is bij de begroting al een eerste structureel budget beschikbaar gesteld voor klimaatadaptatie. Op 27 november 2019 is door de Provinciale Commissie Leefomgeving (PCL) een goed bezochte bijeenkomst georganiseerd waarbij onder andere statenleden aanwezig waren. Mede op basis van deze bijeenkomst heeft de PCL in februari 2020 een advies gegeven welke is toegelicht aan de commissie Ruimte, Groen en Water (RGW) op 1 april. Klimaatadaptatie is ook een integraal onderdeel van de door Gedeputeerde Staten op 17 maart vastgestelde ontwerp Provinciale omgevingsvisie.

Essentie / samenvatting

Het Programma Klimaatadaptatie 2020 – 2023 schetst op hoofdlijnen de aanpak voor deze bestuursperiode om invulling te geven aan de ambitie voor een klimaatbestendige provincie in 2050.

Om te zorgen dat klimaatadaptatie (aanpassen aan de effecten van klimaatverandering) een richtinggevend onderdeel wordt van al het provinciale beleid en uitvoeringsinstrumentarium, zetten we een koers uit waarbij we de volgende doelen nastreven:

1. Het bevorderen van **bewustwording** en het stimuleren van **gedragsverandering** ten aanzien van klimaatadaptatie.
2. Het in de praktijk brengen van klimaatadaptatie door het ondersteunen van **concrete** fysieke **maatregelen**, pilots, voorbeeldprojecten en innovaties; het kan gaan om activiteiten die regio-overstijgend zijn of die spelen op het schaalniveau van de provincie (bijvoorbeeld de bouwsector).
3. Het **verankeren van klimaatadaptatie** in het eigen provinciale beleid, regels, programma's en uitvoering en ervoor zorgen dat klimaatadaptatie er een integraal onderdeel van is.
4. Het participeren bij **activiteiten** in de **werkregio's** en de ontwikkeling en uitvoering van regionale klimaatadaptatiestrategieën voor elke werkregio;
5. Het benutten en versterken van de cyclus van **kennis en monitoring** op het gebied van klimaateffecten en klimaatadaptatiemaatregelen.

De acties die nu in eerste instantie worden aangepakt zijn divers. In hoofdstuk 3 van het Programma Klimaatadaptatie zijn 16 acties benoemd. Met sommige acties kan meteen gestart worden, anderen vergen enige voorbereidingstijd. Een aantal is beperkt in omvang, anderen lopen door gedurende meerdere jaren. Een aantal voorbeelden van acties:

- het komen tot afspraken over klimaatadaptief bouwen;
- het ontwikkelen van groenblauwe inrichtingsprincipes;
- het stimuleren van klimaatadaptieve maatregelen in stedelijk gebied;
- preventieve maatregelen ter voorkoming van natuurbranden;
- het combineren van innovatieve oplossingen voor de energietransitie in combinatie met klimaatadaptatie;
- het ondersteunen van de opstelling en uitvoering van regionale klimaatadaptatiestrategieën;
- tot stand brengen van het Klimaatfort Ruigenhoek;
- het organiseren van een evenement om kennis te delen over innovaties op het gebied van klimaatadaptatie;
- het instellen van een 'expertpool klimaatadaptatie'.

De provincie heeft bij de diverse doelen en voorziene acties wisselende rollen. Een van die rollen bestaat uit het ontwikkelen van klimaatadaptatiebeleid, samen met de gemeenten en waterschappen. De provincie sluit met het Programma Klimaatadaptatie aan op het ontstaan van dit beleid en stimuleert de uitvoering van concrete acties die gericht zijn op het vergroten van klimaatbestendigheid. De provincie participeert in de activiteiten van de werkregio's, maar zorgt ook voor verankering van klimaatadaptatie in staand en te ontwikkelen provinciaal beleid. De provincie heeft daarbij eigen verantwoordelijkheden, bijvoorbeeld op het gebied van natuur of het provinciale wegennet. Daar waar nodig worden kaders gesteld en zo nodig regels opgesteld. Dit alles wordt samen met betrokken partijen ontwikkeld en uitgevoerd.

Vanwege de grote samenhang met activiteiten op nationaal, regionaal en lokaal niveau en de relatie met een grote hoeveelheid thema's, vinden wij het belangrijk om goed in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen in de praktijk. Om die reden is het programma adaptief van karakter, waarmee in de loop van de tijd acties afgerond, gewijzigd en toegevoegd kunnen worden. De voortgang en resultaten van het programma zullen periodiek in beeld worden gebracht. Het voorstel is om u eind 2021 een tussenevaluatie te sturen en eind 2023 een eindrapportage met een advies voor vervolg.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Met de uitvoering van het Programma Klimaatadaptatie 2020-2023 zet de provincie samen met de gemeenten en waterschappen, met terreinbeheerders, de agrarische sector, kennisinstellingen, branche- en maatschappelijke organisaties en de inwoners stappen naar een klimaatbestendige en waterveilige provincie in 2050. Het

programma bevat verschillende acties voor de komende jaren, gericht op onder meer het stimuleren van kennisvergroting of bewustwording en acties die concrete producten moeten opleveren zoals afspraken over klimaatadaptief bouwen en een expertpool klimaatadaptatie. Hiermee geven we invulling aan:

- de ambitie in het coalitieakkoord 'Nieuwe Energie voor Utrecht' en de ontwerp Provinciale Omgevingsvisie;
- de afspraken en nationale doelstellingen van het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie, het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie en de Nationale klimaatadaptatiestrategie.

Wettelijke grondslag

Art. 158 Provinciewet.

Financiële consequenties

Vanuit het programma wordt er € 4 miljoen aangevraagd. Besluitvorming over beschikbaarstelling van de beoogde financiële dekking zal plaatsvinden bij vaststelling van de Kaderbrief door PS.

De extra incidentele middelen zijn nodig om de inzet van de provincie te kunnen vergroten, voorziene acties te kunnen realiseren en daadwerkelijk te kunnen bijdragen aan het vergroten van de klimaatbestendigheid van de provincie Utrecht. Een deel van de middelen is bedoeld voor deelname aan (cofinanciering van) de Impulsregeling Klimaatadaptatie van het Rijk in de periode 2022-2027. Een ander deel is bestemd voor de ondersteuning van de werkregio's, die zijn opgezet in het kader van het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie. Op basis van de huidige kennis, inzichten, plannen en ambities is een bedrag van € 4 miljoen nodig voor de periode 2021-2023. Het Programma Klimaatadaptatie 2020-2023 biedt een nadere onderbouwing van de gevraagde middelen.

*Claim t.b.v. uitvoering Programma Klimaatadaptatie, Kaderbrief 2021-24 (bedragen * €1000)*

2021	2022	2023
1.000	1.500	1.500

Detailbegroting incidentele middelen

Claim klimaatadaptatie Kaderbrief 2021-2024, bedragen * 1000	2021	2022	2023	Totaal
1 Klimaatadaptatie in de praktijk	500	465	475	1.440
2 Ondersteuning werkregio's en uitvoering regionale adaptatiestrategieën	200	750	750	1.700
3 Overige activiteiten (o.a. bewustwording, communicatie, kennisontwikkeling, monitoring)	300	285	275	860
Totaal	1.000	1.500	1.500	4.000

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

Klimaatadaptatieve maatregelen kunnen qua ruimtegebruik op gespannen voet staan met verdichting en verstedelijking. Tegelijkertijd creëert een klimaatadaptatieve groene omgeving ook meerwaarde voor een toekomstbestendig en gezond stedelijk gebied. Door middel van een aantal benoemde activiteiten zetten we met het programma in op de ontwikkeling van klimaatadaptatieve maatregelen, waarmee zo goed mogelijk bijgedragen kan worden aan een toekomstbestendige invulling van de woningopgave.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

Het realiseren van een klimaatadaptatieve leefomgeving vraagt inspanningen van gemeenten, waterschappen, branche- en maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen, marktpartijen en inwoners. Ieder zal binnen zijn mogelijkheden moeten bijdragen. We zouden de verantwoordelijkheid om te komen tot een klimaatadaptatieve inrichting volledig bij de andere organisaties kunnen leggen. Het regionale karakter van de benodigde

maatregelen en de benodigde versnelling van de aanpak maken het echter wenselijk dat ook de provincie haar aandeel pakt. Ook de andere betrokkenen vragen dit van ons. Dat doen we met dit programma door de partners te ondersteunen, initiatieven te stimuleren en kennis te ontwikkelen en verspreiden. Daarnaast heeft de provincie ook een eigen verantwoordelijkheid waar het gaat om het klimaatbestendig maken van het eigen beleid

Effecten op duurzaamheid

Met het Programma Klimaatadaptatie 2020-2023 dragen we op veel fronten bij een aan duurzame leefomgeving en lange termijn veiligheid. Zo zijn er acties voor klimaatadaptief bouwen en groen-blauwe inrichtingsprincipes, waarmee de ruimtelijke kwaliteit verhoogd wordt binnen steden en dorpen en het bijdraagt aan een gezonde leefomgeving en de leefbaarheid. Een klimaatadaptief landelijk gebied is beter bestand tegen wateroverlast en droogte, waardoor de landbouw en natuur robuuster zijn voor klimaatveranderingen.

Voorgesteld wordt

1. Het Programma Klimaatadaptatie 2020 – 2023 vast te stellen;
2. Het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken het programma uit te voeren.

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter,

Secretaris,

Besluit van 30 september 2020 tot vaststelling van het Programma Klimaatadaptatie 2020 – 2023.

Provinciale Staten van Utrecht; In vergadering bijeen op 30 september 2020;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 21 april 2020, afdeling LLO, nummer 820C3A03

Gelezen; het Programma Klimaatadaptatie 2020 – 2023

Overwegende;

- dat het realiseren van een klimaatadaptieve leefomgeving een grote opgave is, waarmee nu begonnen moet worden;
- dat klimaatadaptatie als integrale opgave benoemd is in de ontwerp Provinciale Omgevingsvisie;
- dat een adaptief en flexibel programma nodig is om ruimte te geven voor samenwerking met en inbreng van partners en tegelijkertijd in te spelen op veranderende omstandigheden, voortschrijdende inzichten, nieuwe kansen en innovaties;
- dat de PCL adviseert om met grote kracht en zowel binnen als buiten de provincie samen te werken aan klimaatadaptatie.

Gelet op;

- het feit dat alle overheden hebben afgesproken te werken aan de doelstellingen in het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie;
- het feit dat IPO heeft afgesproken bij de Nationale klimaatadaptatiestrategie om te komen tot regionale adaptatie strategieën;
- Artikel 158 Provinciewet.

Besluiten:

1. Het Programma Klimaatadaptatie 2020 – 2023 vast te stellen;
2. Het college van Gedeputeerde Staten te verzoeken het programma uit te voeren.

w.g.

Voorzitter,

Griffier,

1. Wettelijke grondslag

De provinciewet artikel 158 lid 1

2. Beoogd effect

Met de uitvoering van het Programma Klimaatadaptatie 2020 - 2023 draagt de provincie bij aan de ambitie voor een klimaatbestendige provincie in 2050.

3. Effecten op duurzaamheid

Het programma draagt bij aan een duurzame leefomgeving, leefbaarheid en lange termijn veiligheid.

4. Argumenten

In het Coalitieakkoord 'Nieuwe Energie voor Utrecht' en de ontwerp Provinciale Omgevingsvisie heeft de provincie de ambitie uitgesproken om in 2050 klimaatbestendig en waterveilig te zijn ingericht. Dat betekent dat de leefomgeving in de provincie zodanig is ingericht, dat het de weersextremen van droogte, hitte, wateroverlast en overstromingen kan opvangen. Dit programma legt de basis voor een aantal concrete activiteiten en brengt meer focus aan in het handelen van de provincie op het gebied van klimaatadaptatie. Het beschrijft op hoofdlijnen de rol, taken en verantwoordelijkheden van de provincie.

5. Kanttekeningen

Het is alleen mogelijk om tot een klimaatadaptieve inrichting te komen als alle betrokken partijen actief samenwerken en inzet en middelen bundelen. Iedereen zal een bijdrage naar vermogen moeten leveren. Het is van belang met regelmaat te reflecteren op voortgang. Daarbij gaat het niet alleen om de mate waarin beoogde resultaten worden bereikt, maar ook om het beschrijven van welke lessen zijn geleerd op het gebied van proces en inhoud en in hoeverre en op welke wijze de opgedane kennis heeft geleid tot aanpassing van de koers van het programma.

6. Financiën

In de begroting 2020 is reeds voorzien in structurele (proces)middelen voor klimaatadaptatie voor de jaren 2020 t/m 2023. Om te komen tot uitvoering van dit programma is een bedrag van € 4 miljoen nodig voor de periode van 2021 t/m 2023. Definitieve besluitvorming hierover is voorzien bij behandeling van de komende Kaderbrief. De € 4 miljoen is als volgt verdeeld: € 1 miljoen in 2021, € 1,5 miljoen in 2022 en € 1,5 miljoen in 2023.

7. Realisatie

Met dit programma nemen wij het voortouw om samen met vele partijen stappen te zetten naar een klimaatadaptieve provincie.

8. Juridisch

N.v.t.

9. Europa

Het programma draagt bij aan de Europese doelstelling in de Europese klimaatadaptatie strategie en de Green Deal. Er is niet gebleken dat er Europeesrechtelijke risico's zijn.

10. Communicatie

Communicatie is een vast onderdeel van het programma. Daarbij wordt nauw aangesloten bij de communicatie-activiteiten van de werkregio's in het kader van het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie. Hiermee zorgen we voor bewustwording en dragen we kennis over klimaatadaptatie en maatregelen uit.

11. Bijlagen

Programma Klimaatadaptatie 2020 - 2023